

250 frim.
1928-29.

Abiácalra pialik:
Dr Káffy Ede
Dr Bóziky János
szelvény. Lamin. munk.
Debrecen, 1929 febr. 13.

Előadónak
Sándor J. Káffy e. i. dékán.

Előadónak!

Deb. 1929. febr. 20.

Bóziky János

A 2654

A nemzetközi munkajog és a
magyar közigazgatás jog.

Doctrii értekezései a magyar közigazga-
tási jogról.

Írta:

Leabó Loltai
jogtudorjelölt.

Fejlesztésvezető 1929. febr. hó.

Forrásmunkák:

- 1.) Dr. Mátyás Ede: Magyar közigazgatás és pénzügyi jog. 1920.
- 2.) Dr. Igretes R. Károly E.: Az új ipartörvény hatáskönyve. 1926.
- 3.) Dr. Lougász J.: Az ipari művelés jogi törvényei. 1928.
- 4.) Dr. Egyed J.: Szerzőjog. 1925.
- 5.) Dr. Lap D.: A nevezetkési munkügyi szervezet működése. 1922.
- 6.) Dr. Hellel J.: Magyarország specialpolitikája. 1923.
- 7.) Dr. Lap D.: A nevezetkési munkügyi szervezet hatásközei és a magyar munkajog. 1924.

I. fejezet.

Ha a munkának a
 közgazdaságban való jelentőségét
 nem is kell már fölfedeznünk,
 egyelőre messze vagyunk még
 attól, hogy annak szerepét,
 hatékonyságának feltételeit,
 szervezésének célszerű mód-
 satait, egyáltalán a munkát
 kísérő jelenségeket és a kap-
 csolatos problémáit min-
 denket minden oldalról
 egyformán jól ismerjük.

Különösen nagy agóban még
 tájékozatlanságunk a munka
 problémájával szemben, ha
 nem állunk meg annak,
 mint elvont közgazdasági
 kategóriának vizsgálatával,
 hanem tovább tekintve figye-
 lemebe vesszük - amiint ma már
 lehetetlen figyelmebe nem ven-
 nünk - a munkát szolgálta-
 tó embert is. Megoldást pa-
 rancsoké mindenfelé hát a
 mai szocialpolitikai szem-
 pontok által vezetett köz-
 igazgatás elé az a probléma,
 mi töltse ki az az a köve-
 teléssel, amellyel a munkát

szolgáltatás, emeltes sorszáma
javításáért, spikcsőleteinek
gárdagatt kieligítéséért, mű-
veltségének feljlesztéséért sük-
sa száll.

Az állami közigas-
gatás azonban az ebbeli fela-
dattal kapcsolattal a problé-
máknak oly tömkelegével
találkozik magát szembe, hogy
annak áttekintésére a világ-
gárdarág mai állapotában
egy-egy állami viszonyai-
nak vizsgálata alapján
nem vállalkozhatik ered-
ményesen. Ha éppen az
egy-egy államon belül isz-

lehető" jelemezéeket akarszók a
 fejlődés irányára s az ehhez
 képest követendő politikára
 vonatkozólag következteté-
 ink alapjárái fevvi, ezzel ha-
 mis, lehetetlen eredményre
 jutunk. Ugyan korban, a-
 melyben, a nemzetek gar-
 dasági élete már a legzo-
 rosabb kölcsönhatásban jutott
 egymással, csak ugy jut-
 hatunk használatos kételek-
 kes, ha van olyan szervünk
 amely a tanulmányosai óhajtott
 gazdasági érdeket nemzetközi
 jelentőségében ragadja meg,
 összegyűjti a világnak lehető"-

leg öszes idevonatkozó adatait, nyilvánvalóan az öszes jelenségeket, a tudományos vizsgálat és a gyakorlati közigazgatás használatára céljaira kellő időben össze is tesszi azokat, sőt a rendelkezésre álló adatok elemzése és öszerezése alapján igazolják maga is gyakorlati és tudományos szempontból egyaránt értékes következtetésekre jutni.

Egy juttunk el a munkávédelmi nemzetközi egyezmények alapjainak felállításához, amely a mai nemzet-

közi munkaügyi szervezet
 létesítése előtt is már nem
 egy ilyen nemzetközi egyez-
 menyben felerősítette meggya-
 koltati eredményeit, azonban a
 háborúak kellett közbejövni,
 hogy a nemzetközi munkas-
 védelem szolgálatára fel-
 állítsák a békeszerződésben
 és bizonyos mértékben a
 Nemzetek Szövetségével kap-
 csolatban azt a szervezetet,
 amely a nemzetközi munkas-
 védelem ügyének az eddi-
 ginél sokkal erőteljesebb
 szolgálatára van hivatva.
 A békeszerződésnek a

nemzetközi munkavéde-
 lem megszervezésével foglalkozó XIII. részét felesleges
 itt közelebbről ismertetni, mert
 ez nemzetközi jogi kérdés,
 miukat pedig most a
 szervezet működése érde-
 kel, ez is abból a szempont-
 ból, hogy mily feladatok
 merültek fel a műkö-
 dés folyamán a magyar
 törvényhozás és közigar-
 tás előtt.

Ezzel kapcsolatban
 mégis szükségesnek tart-
 juk kiemelni, hogy a nem-
 zetközi munkavédelem szerve-

zet az évenként tartott köz-
 gyűlésein elfogadott hatá-
 rósatait, amelyekben azok
 a jogalkotási vonatkozna-
 k, és egyenlően tervezetek és
 ajánlások formájában köz-
 sa. Minden tag állam pe-
 dig, tehát néhány kivétel-
 lél a világnak valamennyi
 állama, köteles ezeket a ha-
 tárosatokat saját határidőn,
 és pedig egy éven, legkésőbb
 azután 18 hónapra belül
 az illető államban a jogal-
 kotásra illetékes tényező, a
 törvényhozás elé terjeszteni.
 Minden állam törvényhozása

kegytelen tehát a közigazgatás
határozataival foglalkozni
és ha az az egyesüség terve-
zet elfogadása, illetve jó-
váhagyásának elhatározása-
ra, az ajánlás megvalósítása
pedig valamely törvény ho-
sán, vagy más intézkedésre
vezetett, a kormány köteles
erről a Nevezetek Szövetsé-
ge fötitkárát értesíteni.

A mai nevezetközi mun-
kaidő szervezet sem erő-
szakolhatja határozatait
a tag államokra, de kegy-
sebsé azokat, hogy foglal-
kozni azokkal és azok

elfogadása vagy el nem
 fogadása felett a törvény-
 hozásnak és a törvényhozásra
 befolyást gyakorló nyelvi
 mozgásnak állásfoglalása
 szertűl döntések. Az eddi-
 gi eredményektől ítélve a köny-
 szertűk még az az egyik for-
 mája is jóval többet jelent
 a régi nemzetközi munkas-
 védelmi egyenilet határo-
 zatainak csupán erkölcsi
 súlyával, anélkül, hogy az
 az államok szuverenitására
 bármiképen sérelmesnek
 volna tekinthető.

Porabbi kiemelendő"

még az is, hogy az a neu-
 zethözi szervezet hatáskörét
 a közvetlenül érdekeltek be-
 vonásával hozza. A munka-
 ügyi szervezet évi közgyűlései-
 nek összetétele szabatosan
 meg van állapítva. Minden
 tag állam négy képviselő-
 vel van rész, két értelmé-
 képviselővel és a munka-
 adóknak és a munkások-
 nak egy-egy képviselő-
 jével. Minden kérdés tár-
 gyalásához két-két szak-
 értő is kiutalható, akik
 a tárgyaláson külön engedé-
 ly alapján fel is szólal-

hatuak és a tag előterjesz-
 tése alapján helyette szervez-
 hatuak is. A szervezetnek
 és a módja a közgyűlést
 maguknak az érdekelte-
 nek, a munkaadóknak,
 munkásoknak és a közérde-
 ket megszemélyesítő tartuá-
 nyok képviselőinek szak-
 ebtő parlamentjei felelő-
 sőt hogy az érdekelteknek
 közvetlen befolyása ugyan-
 ogyan arányban, mint a bír-
 veinyhozásnak megfelelő
 közgyűlésen, biztosítva van
 a nemzetközi munkáügyi
 szervezetben a kormány szer-

jét betöltő igazgató leuáírta
is.

Ezek után állériünk au-
nak vizsgálata, hogy a neu-
zetközi munkaiigyi szerve-
setnek a nemzetközi munka-
iigyi jogalrotás fejleptése
erdereben kifejtett müko-
dése mily befolyással volt
eddiggi közisagatási jo-
gunkra.

II. fejezet.

Lássuk tehát, milyen
szerepet töltött be hazán-
kat tekintve a nemzetközi

munkaiügyi szervezet em-
litett feladatkörében, mely-
nyire sikerült a törvényes
munkavédelmet nemzet-
közi egyezmények és aján-
lások elfogadtatásának útján
előbbre vinni.

Az alábbiakban a
nemzetközi munkaiügyi
szervezet speciális munka-
ügyi szempontjából két leg-
fontosabb közgyűlésének -

az 1919 washingtoni és 1921. i
genfi közgyűlésnek - hatá-
rnyományaival is azzal fog-
lakozunk, hogy mi vált
ezek közül már közigar-

gatosi jogunk élő rezsivé és
mika további feladatok a
magyar törvényhozás előtt.

1919. évi washingtoni
konferencia területe hat egyet-
mény tervezet és két ajánlás,
vagy javaslat volt. Egyezmény
tervezet készült a napi 8,
illetve hetente 48 órási mun-
kaidőről, a munkanélkü-
liségről, a nőknek letele-
gedésük esetén való védelme-
ről, a nők éjjeli munká-
járól megtiltásáról, a
munkára bocsátás aló
korhatáráról (14 év) és a 13. év-
nél fiatalabb munkások

éjjeli foglalkozásaiuk
 tilalmáról, illetve korlá-
 tozásairól.

A washingtoni aján-
 lások vagy javaslatok kö-
 zül az első a munka-
 nélküliségre, a második
 a külföldi munkásoknak
 a belföldi errel egyenlő
 védelmére vonatkozik.
 A következő négy az ipari
 egészségügy körébe vagy a
 lepfene ellen való védeke-
 zést, az ólommérgezés meg-
 akadályozását, az ipari
 egészségügyi szolgálat ren-
 delését és a fehér foszfor

használatának tilalmát il-
leti.

A genfi konferenciára a
mezőgazdaságról és az ipar
működéséről tárgyalta.
Eredménye 7 egyezmény
tervezet, amelyek közül 3 a
mezőgazdaságra, 2 az iparra
és 2 a tengeri hajózásra,
továbbá 8 ajánlat vagy ja-
vaslat, amelyek közül 7 a
mezőgazdaságra és 1 a ke-
szelődésére vonatkozik.

A mezőgazdaságot
illető egyezmény tervezetek
közül az egyik a műkör-
ségi beszállás aló korhatára (1960)

a másik a mezőgazdasági munkásoknak az ipariakkal azonos egyenlő és koalíciós jogai biztosítására vonatkozik. A harmadik minden mezőgazdasági munkásra kiterjeszti a munka közben bekövetkező baleset esetére való biztosítást.

A javaslatok közül az egyik a mezőgazdasági munkát fejegető munkanélküliség lerövidítésére a másik az anyagi védelemre, a harmadik és negyedik a gyereke-

kek, fiatalok és nők munkájára, és éjjeli pihenőjére, az ötödik a mezőgazdasági szaktoktatásra, a hatodik a mezőgazdasági munkásság lakámvisszonyainak javítására, a hetedik pedig arra vonatkozik, hogy az országban már meglévő vállalkozási szociális biztossági intézkedéseket terjesszék ki mezőgazdasági munkásokra is.

Az újratárgyalásra vonatkozó két egyezmény tervezet között az egyik az olouferlek használatát tiltotta, a

a másik az iparban és
közlekedésben kötelezővé
teszi a hetenként legalább
24 egymást követő órára
terjedő pihenő időt.

III. fejezet.

Az alábbiakban az
született egyesüvény tervezese-
tek legfontosabbjaival a ma-
gyar törvényhozás szempont-
jából foglalkozunk.

Itt születendő előter-
vezés a nők és fiataloknál
éjszaki munkájáról szóló

washingtoni egyezmény tervezet,
melyet hazánk elfogadott.

É tekintettel örömmel kell emlékeznünk, hogy már kodifikálttá is nálunk az egyezmény által előírt rendelkezések az iparban, valamint nemcsak vállalatban foglalkoztatott gyermekek, fiataloknál is nők védelmeséről szóló 1928 évi V. t. c. ben. É törvény 123a szerint, az abban megjelölt viszonyokban is vállalatokban gyermekeket, fiatalokat is nőket ejjel foglalkoztatni tilos.

Éjelenek kell venni az este 10 óráig reggel 5 óráig terjedő időszakot.

A gyermekeknek; fiataloknak is nőknél leg-
alább is egymásra követhető
éjjeli pihenő időt kell biz-
tosítani. Mindazonáltal
kivétel is van, az orvosok
által befolyásolt újszülöttek, egy-
szünetű rendkívüli körülmé-
nyek között minden más ú-
jszülöt is, az illetőes hatá-
rsk megengedhetik, hogy a
18 éven felüli nőknél köze-
nek biztosított munkaszü-
net egy-egy éven legfeljebb

60 napra át 10 órára szállítottas-
sák le, amellyel az illetékes
miniszter általános hatályú
rendelettel megengedheti,
hogy a 18 éves felüli nők oly
üzemekben, amelyek gyors rön-
láznak alávetett nyers anya-
gokat, vagy felgyártmányo-
kat dolgoznak fel, a rendelet-
ben megállapított feltételek
mellett, előzetes bejelentés után
éjjel is foglalkoztathatók legyo-
nak, ha az éjjeli munka az eset-
ben a nyers anyagokban és fel-
gyártmányokban előállható
vesztésnek elkerülése érdekében
szükséges.

Ezekben az ügyekben a
 törvény szerint a nők munka-
 ideje heti 60 órával és az éje-
 li munkaidő egy-egy na-
 pon 10 órával több nem le-
 het, végül 16-é 18-é közötti
 fiatalkorukat, valamint a
 18 éves feletti nőket az üzemi-
 tulajdonos egysejri bejelentése
 alapján éjjel is foglalkoztat-
 hatja, ha ez fenyegető baleset,
 vagy elvni kár elhárítása, illet-
 ve bekövetkezett üzemszünet,
 vagy elvni kár jóváterele ér-
 dekében, avagy az üzemi elö-
 re nem látható, idősgarou ként
 nem ismétlődő erőhatalou

következtében előálló megszakítások esetében, illetve járvány esetén annak lerövidése érdekében multhatatlannal szünetelje (153.)

Peruészet az az utolsó kivitétel is, hogy a kereskedelemügyi miniszter, a belügyminiszterrel, valamint a nemzetközi és munkaügyi miniszterrel egyetértően megengedheti, hogy szállodákban, továbbá vendéglőkben, kávéházakban és más oky üzletekben, amelyekben az alkalmazottak az üzletben való elfoglaltsága állítanak elő és szolgálnak ki,

28.

18 évesnél idősebb nők esti
10 és reggeli 5 óra között is
foglalkoztathatók legyenek (1932).

Miudenemre nagy je-
lentőségűek ezek az újítások,
a korábbi, 1911 évi XIX. t.c.-kel
szemben, amelyben pl. a ki-
vételesan éjjel foglalkoztatott
nők napi munkaideje 13
órában volt maximalra.*

*

A washingtoni egyezme-
nyek közül az, amelyik a mun-
ka nélküli időre vonatkozik, máig
sincs még megvalósítva, de

* Heller F.: Magyarország szocialpolitikája. 235 l.

és nem fog nagyobb nehézséggel járni.

Es azt kívánja fölünk, amit az 1916 évi XVI. f. c. a munkaköszvetítésre vonatkozólag már megvalósított. Ura kötelesség ugyanis, hogy az ügyeintézési közzvetítők oly rendszerét építsük ki, mely közzgonti vezetés alatt áll. Igaz, hogy nálunk ma két közzgonti vezetés van, de az egyesücing nem is kívánja a kétöknek teljes egyesítését, mit nálunk a mezőgazdasági érdekeltség annyira ellenéz, hanem beéri a közzgonti

közeg ellenőrzése alá helye-
zettel. Erre még lehetne felvil-
lani a módját akart is, ha a
munkarögzítéseknek ez a rész
röge ezentúl is elkülönlítve
maradna, mert az 1916 évi
XVI. t. c. végrehajtása tárgyában
kiadott rendelet - mint tud-
juk - a kettő közötti viszony
szabályozását nagy is kitérés-
ben helyesde.*

*

Már nagyobb nehézség
látszott felmerülni a gyermek-
munkával, illetőleg a gyermek-
ket alkalmazásának korláto-
sával összefüggő események.

kel szemben, ám közelebbi hozzászólásuk meg is megfuttatta feladatát oldani, igaz hogy csak feltételes és inkább a jövőben irányesíthető intézkedésekkel.

E tekintetben a washingtoni egyezmény terve, mely az iparra vonatkozik, az 1928 évi V. t. c. ben valósult meg. Ennek rendelkezései szerint ugyanúgy olyan gyermek, aki 14. életévét még be nem töltötte, az ipari üzemek és vállalatok köztben foglalkoztatni tilos. Utónevetileg azonban addig, amíg a gyermeket mindennapi elemi iskolai ~~szok~~ oktatásra a beföltött 14. életévig

ki nem terjesztetik, a 12. élet-
évi betöltött gyermekek is
foglalkoztathatók.

A banya is kőhő ügy-
merben 12. életévi betöltött
gyermekét átnevelésig is
csak hűlyéi munkára is
csak banya kapitányági enge-
déllyel szabad alkalmazni.

A fenti átnevelési idő ki-
mondására azért volt gőb-
ség, mert „a mindennapi
is éola látogatásának köte-
lezettségé népoktatási fönvé-
nyünk estelmében csak 12.
évig terjed. Városi gyerme-
keinket az elgillenés

semmé ki, ha az iskolából kúrtva
 két évig foglalkozás nélkül
 volnának kötelezettek marad-
 ni. A sajtókötelettség ziter-
 jégtése mindenesetre kíván-
 tos és elég szomorú, hogy Magyar-
 országnak e téren a művelt nyugat
 mögött elmaradt. Billan-
 nyilag azonban aligha tu-
 duk e nehézségek segit-
 tei."*

Nem ha foglalkoztathat-
 ók is átmenetileg gyermekek
 munkával, mégis a törvény
 53a értelmében a gyerme-
 kek vagy fiataloknál rendszer-
 es foglalkoztatása annak

* Heller J. id. m. 240 l.

az 1921 évi XXX. t. e. ben szabályozott iskolalátogatási kötelezettségét nem érinti. A munkaadó a gyermeköt, vagy fiatalkorú a kötelezettségével teljesítésében nem korlátozhatja. Az iskolában töltött időt a gyermek, illetőleg fiatalkorú munkaidejébe be kell számítani.

Agóban a mai vizsganyaiak között az iparra vonatkozó washingtoni egyezményrel sokkal nagyobb jelentőséggel bíró a mezőgazdasági munkára alkalmazható gyermek- és legkisebb életkorára vonatkozó

gyeafi egyesüvény törvénybe iktatása, bár ez is azok közé a határozatok közé tartozik, amelyeknek rendelkezései, bárha a gyakorlatban kivételtől sem kivétel nélkül, még hiánytalannak, tulajdonképpen más régi törvényeinkben is feltalálhatók.

Ezerint az egyesüvény zerint ugyanis 14. éven aluli gyermekek gazdaságokban is azok melléküzemeikben csak az iskola látogatására megízabott időn túl és csak nagy foglalkoztathatók, hogy az ebbeli munkák tanulmányaikban hatványosan ne befolyásolják

őket. Megengedi továbbá az az egyezmény a tanulási időszakokban és óráknak olyan szabályozását, hogy amellett a gyermekot hivatására való előkészítése céljából könnyebb mezőgazdasági és különösen könnyebb aratói munkákkal is foglalkoztathassák, ami mellett azonban az évi gyakorlati idő 8 hónapnál kevesebb nem lehet. Így tehát nem követelt az az egyezmény semmit, ami ne következne már népbiztatási törvényeinkből és amit a gazdasági melldöntéssel általánosított gyermekot felületére ne köve-

felvete meg az 1907 XLV. t. c. 323a i.
 10 jövő mutatója meg, hogy az
 egyesüenynek is az ezzel járó
 nemzetközi kötelezettségnek val-
 talán megnyitva mozdítja elő
 a népoktatásunkra nézve immár
 több mint 60 év óta fennálló,
 az egyesüenyben foglaltaknál
 tovább terjedő törvényi seu-
 delkezések végrehajtását.

— * —

Ila ismerjük a korábbi
 anyasági védelemre vonatko-
 zó magyar törvényes seu-
 delkezést, nagy nagy örömmel
 kell fogadnunk a washingtoni

egyesüeney idevonatkozó ha-
tározmányainak törvényben
való lefektetését.

Az eddigi magyar mű-
vészetvédelmi törvény házának,
a többi állam ide vagyó törvény-
hozását tekintve, szinte pár-
ját ritkító hiányosságát gúny-
teti meg a művészet a születés
előtt és utáni való foglalatos-
tatásáról szóló egyesüeneyt
törvénybe iktató 1928. V. f. e.

Neu igen akadt már
háziunkon kívül olyan ország,
amelyben a művészet a foglalatos-
tatását a születés rögzítésével
követő időben meg ne tilta-

mák. Az 1884. XVIII. t. c. est a
 munkaadókat gőz által
 még nem ismerte, az a munkár-
 nőre bízta még annak eldö-
 nését, akar-e vagy sem a szü-
 lést közvetlenül követő 4 hét
 alatt dolgozni és csak annyival
 könnyített ebbeli elhatározásán,
 hogy a munkától a jelzett
 ideig a szerződéseszerző következ-
 ményeiért megfizetésétől
 nélkül maradhat. Ezzel
 a rendelkezéssel ^{szemből} kiárta nyúj-
 tott az ipari munkások bisto-
 sítása a szünetet követő 8 héten
 át gyermekorvosi segélyt, sőt már
 a szünet megelőző 4 héten is

is felterjeszi segélyt annak a napokra, amelyekben a nő tényleg nem dolgozik. Ezt elteremtve attól, hogy ez a segély a tényleges keresetnél rendszerint alatta marad, a nő tényleg volt dolgozó, hogy állását megtartsa, sőt a szünet megelőző 4 héten és azt követő ötödik és hatodik héten azért is, hogy a szerződés szerinti követelményeitől mentesüljön, ha munkaadó élt azonnal a jogával, hogy munkáját követelje. A washingtoni egyezményessel szemben a szünet követő 6 héten feltétlenül teljes

~~feltja~~ a nő foglalkoztatását,
 a szünet megelőző 6 héten át
 is megmenti e részben a munkaadó adataitól, amennyiben
 lehetetlenül teszi, hogy a munkaadó a szüneti és térhosszú
 védelmi idő alatt, sőt a szünet
 és vagy térhosszú következtében
 beálló betegség ideje alatt
 a nőt a szolgálatból elbocsássa.
 Az egyesüvény emberiségesebb
 állapotokat célozott tehát e tén-
 nyen és az 1928 évi V. t. c. eljárást
 megvalósítani is tudni.

Ennek rendelkezései szerint
 u. i. ha a nő károsági orvosnak
 a bizonyítványával igazolja,

hogy a szülés előreláthatóan 6 héten belül bekövetkezik, vagy koraszülés veszélye fennáll, kérelmére őt a munkája alól azonnal fel kell menteni.

Nőt, a szülést követő 6 hét alatt nem szabad foglalkoztatni. Ha pedig a nő kattiagnak bizonyítványával igazolja, hogy a terhesség vagy szülés következtében oly beteg, hogy munkába nem állhat, a szolgálati viszonyból folyó kötelezések teljesítését a 6 hetet követő további 4 héten át megtagadhatja. A munkaviszony ~~az~~ alatt az idő

alatt is fennáll, amely alatt a nő a munkaadó részére munkát nem végez, de erre az időre a munkaadó bért csak abban az esetben köteles fizetni, ha a bérfizetés kötelezettségét a szolgálati szerződés erre az időre kifejezetten megállapítja. Igen fontos rendelkezés az, amely elismeri a szülést megelőző és követő 6-6 hetes időtartam alatt a szolgálati viszony felmondása hatálytalan, ha a munkaadónak a felmondásakor tudomása volt a terhességről vagy szülésről, vagy ha erről a nő a munkaadót előzővel törtéző felmondás esetén tájékoztatta, más módon törtéző felmondás esetén

amuk közlésétől számított 8 nap-
pon belül értesíti. Összevagyban
a nő ezen idő elteltével a mun-
ka folytatásában oly betegség kö-
vetkeztében van akadályozva, amely
az orvosi bizonyítvány szerint a ter-
hesség vagy szüli következménye,
a szolgálati viszony felmondása
az akadályoztatás tartama alatt,
de legfeljebb további 7 héten át
szüntén hatálytalan.

Ezúttal rendelkezési végül az,
hogy olyan nőnek, aki saját gyer-
mekeit szoptatja, a napi munka-
szökön belül legalább egy óra szü-
netet, mégpedig legalább két meg-
felelő részletben kell engedni; abból

a célból, hogy egészségjét elláthassa.

Miután azonban még mindig megvalósítva a genfi közgyűlésnek a mesőgaszdasági anyasági védelemre vonatkozó ajánlása, mely természetesen még nem lehetőséget ad arra, hogy mesőgaszdasági biztosításunk reformja még nem történik és e téren a kötelező betegsegélyezés még nem valószínű. Ezenelőtt mindenesetre örülnünk kell annak is, hogy legalább az újratbarr teljesül kielégítő az anyasági védelem.

*

Miután ismertetjük a
 nemzetközi munkaiügyi szerve-
 zet által felvetett és részben megval-
 ósított eszmei közzül az álla-
 munk legfontosabbakat felvált aktu-
 ális szociálpolitikai problémái-
 kat, meg kell - a nemzetközi
 munkaiügyi szervezet által
 szintén egyetemesen elutazott
 kérdésre kell sajnálnunk,
 melyek a jövő szociálpolitikai
 jávuk feladataiul terjed-
 nek, jelenleg azonban nálunk
 megvalósításuk nehézségekre
 ütközik.

Egyik ilyen kérdés a nyugat-
 órai munkanap problémája, mely

mely a washingtoni munkaiügyi konferencián tárgyaltatott le.

Es a problema azoutau nem új, mert alig van a socialpolitika terén kérdés, amely oly rég és annyit foglalkoztatta volna a politikusokat, mint a napi munkaidő kérdése. Es a munkai ügyei is etkölceni jöletével oly gyorsan összefüggő kérdés méltán meg is érdemli ezt a nagy és sokoldalú érdeklődést, hiszen a munkásság életére, sőt a jövőnké, nevelésére, egészségére, életképességére hat ki az, ha a munkai törvényt szűzágosan igénybe vessük. Peruizeternek kell tehát mondanom

hogy ez a kérdés már tegnap
 komolyan foglalkoztatja az egész
 világ törvényhozóit s hogy a
 washingtoni konferencia leg-
 elsősorban a 8 órá's munkanap-
 ra s a 48 órá's munkahétre gon-
 dolt és legelő ténye is az volt,
 hogy ezt a kérdést egy nemzet-
 közi egyezmény tervezet alakjában
 rendezni próbálta.

Imégyis mit látnak? Majd-
 nem hisz ezteendője annak, hogy
 ezt az egyezmény tervezetet
 Washingtonban a Nemzetközi
 Munkaügyi értekezlet megal-
 totta s mindusáig csak alig
 néhány állam volt hajlandó

becikkelyesüi s a becikkelyesök kö-
zött a legnagyobb iparisó államok
egyiket sem látjuk.

Sokat lehet köprangeni e meg-
lepő véleményeké. Most elve hiszünk
neki látjuk, hogy a világ legnagyobb
ipari államai között ne akadna
egy is, amely be látna volna, hogy
a munkásság erejével való okoseri
gazdálkodás, a munkásság ereje-
nek himnusz elősorban állami édes.

Mármost kell az idegen kedői
okat letesniük, még pedig abban,
hogy azoknak az államoknak ipa-
risai, amelyek a 8 órási munka ma-
jost nemzetközi egyezmény alapján
ban - az önkéntes módosítás

tehát kisérő módou - elfogadva, vagy hátrányba jutva a nemzetközi verseny terén azokkal szemben, akik a munkáikat kíméletlenül kihasználva olcsóbban termelnek. Csak úgy lehetne tehát elősegíteni a nagyipari államokat az útját a beikkelyeseknek, ha módjában állna az illető államnak a saját beikkelyesének joghatáryát ahog a feltételhez kötni, hogy ez, vagy annak állam - amelyben verszélyes versenytársát látja - a maga sziszteröl is hozzájáruljon az egyezményhez, sőt még odáig is el lehetne, hogy az egyezmény csak az esetben fogadva el magára néve.

kötelezőnek, ha a Nemzetek Fővetsse-
géhez tartozó minden állam is ugy
viseleszik. Ez esetben pedig csaru-
gyan menzemenő védelme volna a
verseny ellen, hiszen a Nemzetek
Fővetségében - az Eszaki Amerikai Egye-
sült Államok kivételével - valamenny-
nyi, csak némi jelentőséggel bíró
ipari és állami ott találjuk.

Ez az egy pedig - jölleret kívül
áll rajta - egyedül nem zárható
már el egy olyan jöletű intézkedés-
től, amelyet rajta kívül az egész
világ elfogadhatónak és elfogadán-
dónak talál.

Hazaükben, elterintve a gyerme-
kek, fiatalok és nők védelmét

szolgálo' intéz'kedésért, miucc megvalósítva a 8 órai munkaidő és az a közel jövőben nem is várható.

A minir' futsal, a neugethosi munkaiügyi szervezet által ajánlott, de szintén megvalósíthatatlan problémá a munkahiaiy esetére szolo' biztosítás beidése. Ebben a tekintetben már lévült törvényjavaslat, de azt a kormány visszavonta, hogy az adókatalanul megvalósítható legyen az aggtoni és vörantib' biztosítás intézuceiye, melyet már meg is tervezett az 1928 évi XL. t. c.

Mit ilyen lehetőséget nem biztos volna előrelátni sem a munkaadók sem a munkások és kértégtelen, hogy a munkahiaiy esetére szolo' biztosítás nem olyan sürgős, mint amilyen az aggtoni

és rokonsági bizsitosai megteremtése volt. Perintettel azonban arra, hogy az előmunkálatok a területeken is már egy kétsz. törvényjavaslatig haladnak előre, pár éven belül ez is valószínűleg meg fog valósulni.

- * -

Észel a rövid ünnepelésével nagy veljűt, siterült megvilágításai, hogy Magyarország is mennyire kivészi a kétsz. a nem székösi munkái új vívmányaitól. Ez es fontos is. A mai világgazdaság körében egy ország-
nak nem szabad elszigeteltan foglal-
kodnia a szocialpolitikai kérdésekkel.
Nem szabad tehát - mint Heller Far-
ras mondja * - a magyar szocial-

* Heller id. m. 232. l.

politikát sem a magyar elbizgyetelt-
 ségben tekinteniünk, ha meg oly hálá-
 dust is mutat. Eze kell azt állítanunk
 abba a nemzetközi tárlatba, melyet
 az utolsó évtizedek feteutettel, ha
 csak nem akarjuk magunknak azt
 az eddigi magatartásunkkal is tö-
 rekvésünkkel ellenkező diavonéget
 lefoglalni, hogy a nyugateurópai
 államok is a nemzetközi munkari-
 delmi tekdemenyességhez esatlakozó
 egyébt államok szocialpolitikai kö-
 zösségéből kimaradunk. Ez azonban
 alig lehetséges, de nem is kívánatos.
 Kétségbeless, hogy minden állam föl-
 venyhozásának azokon az utakon kell
 járnia, amelyeket számára az ország

viszonyai által hátrahagyott igények ki-
 jelölések. Epp így kétségtelen azonban az
 is, hogy a kösloredői kifejlődésével a civi-
 lizációnak oly részlege is a nemzetközi
 érintkezések oly számos szálla fejlődött
 ki, hogy a nemzetközi árucikkek elől
 oly országok, melyek a kulturális közöség-
 ben ~~fontos~~ arányát maradai, neu-
 zethatóshatnak el. Elterjedtve attól, hogy
 a külső gazdasági szempontból nagy hátrá-
 nyok nélkül kielt állanak neu-
 helyeskedhetnek erre az álláspontra,
 az gazdasági szempontból neu volva
 kivárató számúkra. Akár feltér,
 akár neu, munkásságalmunk
 a nemzetközi munkásságalmu-
 mal szoros kapcsolatban áll és ez

késégtelenül nem csak földrajzi fekvésünknek, hanem annak a kultúrának a következménye is, melyet már a háború előtt elértünk, és amelyről messzebb láts politikusan is, kivált gr. Pászta János és gr. Apponyi Albert már a múlt század 90-es éveiben megmondották, hogy a nyugati munkáproblemaikat nálunk is fel fogja vetni.

Ami a nemzeti jövője esetében a problémáruak beható vizsgálataát és lehető megoldásait ma még fokozottabban megköveteli tőlünk. Tudnunk kell ugyanis, hogy amit ma a radikális politikáért tesszünk, annak hatása

57.

neve áll meg Csouka - Magyarországnak határozottan katarán, azt Nagy-Magyarországot is kényszerít, vagy annak ellenére mulasztjuk el!

DEBRECENI EGYETEM KÖNYVTÁRA
1361/193 gyűjteményi szám